

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår: avskr. 1942.

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

En historia om "Långe Finnen."	s. 1.
Hur dålig mjölk blev god igen.	s. 27.
Jakt på tjäder.	s. 32.
Uppför Mieån.	s. 36.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8486 : /

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En historia om " Långe Finnen ".

Inom såväl Blekinge som Skåne och troligtvis hela södra Sverige har i över ett halvt århundrade en drivarfinne strövat omkring utan att någonsin arbeta för sitt uppehälle och har endast i sällsynta fall tiggt. Istället har han tjänat sitt levebröd med signeri och otaliga äro de personer som anlitat honom för obotliga sjukdomar samt för att medelst hans åtgöranden " få tur " såväl med fiske som med kreaturen i ladugården. Från Pukavik till Falsterbo finns intet fiskeläge utan att han besökt det någon gång stundom flera, nord Hallands fiskeläge likaså. Om vårarna infann han sig förrän fisket börjat och signade näten för fiskarna som voro villiga att anmoda honom härom, för att få det signat skulle det hängas upp vårt garn för sig. Någon gång hade han själv troligtvis sysselsatt sig med fiske ty han var en kritisk granskare av fiskgarnen och förstod in i minsta

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8486:2.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år: 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

detalj hur ett nät borde vara beskaffat för att motsvara sitt
ändamål och ett nät som var aldrig så litet misslyckat vid till-
verkningen eller lagningen nekade han att signa förrän det än-
drats efter hans anvisning, så att på sätt och vis lände hans
signeri fiskarna till stor nytta ty med förbättrad redskap blev
ju fångsten bättre fastän detta i allmänhet tillskrevs signe-
riet och ej såsom sig bort den förbättrade redskapen. Var åter
en bonde i ovisshet om något av hans kreatur var dräktigt el-
ler ej, eller han ämnade gräva brunn och ej var säker på var
vattenådra fanns togs gärna finnens omdöme i anspråk om han
möjligtvis befann sig på orten, men hälst och förnämligast togs
hans visdom och goda råd i anspråk av de som råkat ut för troll-
skott och fanstyg och de som trodde sig råkat ut för sådant var
det ingen brist på. Under en arbetsperiod i norra Skåne 1880
fanns en arrendator på herrgården där jag arbetade och tätt
intill där jag hade mitt logi vars hustru Necken eller fan fått
makt med så att hon var ganska besvärlig. Så vitt jag kunde
förstå led hon av så kallad förföljelsemani, ty såsnart det led

ACC. N:o M. 8486:3.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mot nätterna var hon rädd och tyckte sig se alla slags farliga andar och gastar som hon fruktade skulle göra henne något illa, hon hade enligt utsago blivit sådan en kväll hon varit i något ärende nervid herrgården och på hemvägen gått igenom en större bokskog kallad Pege-backen, som var belägen mellan herrgården och arrendatorns boställe. Pege-backen var rätt så besvärlig och oländig att ta sig fram igenom då det var mörkt, ett par mindre kärrsänkor inom detsamma skulle passeras, där emellan var små backar med stora stenar och buskkratt alltsammans överskyggdes av stor bokskog. Det egendomligaste var dock att i denna skog sågs titt och ofta sådana nattlys som våra lärda kalla lyktgubbar. Under min vistelse på orten gick jag fyra nätter nästan hela nätterna på jakt efter lyset för att om möjligt få reda på orsaken härtill fastän jag blev och är lika klok på företeelsen. Lyset såg jag nog, men frågar någon vad som lyste så blir jag svaret skyldig. Våra lärda avfärdar saken helt enkelt så, att det är ruttna djurlämningar som föranleder ljuset, men detta är vad beträffar Pege-

ACC. NR M. 8486 : 4

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- backen absolut lögn. Tillstötande odlingsbara områden har varit odlade och människor ha bott här i många hundra år så att om några större hopar av djur fått sin grav här då djuren ensamma härskade i landet så är det så längesedan att de lämningarna föro längesedan totalt försvunna och om nu varje år en och annan katt, kråka, småfågel eller möjligtvis något skadeskjuten hare blir här liggande så förekommer sådant i mycket större omfang å andra platser utan att därav alstras något lyse och förekommer de endast under sommarmånaderna vore jag benägen att tro på elektiska företeelser. Jag har under tropikerna sett Elmseldar hoppa mellan rånocharna på fartyget jag befunnit mig ombord på och rätt mycken likhet mellan elmseld och lyktgubbar finnes onekligen fastän lyktgubbarnes ljus är ej större än ett klart lysande srearinljus. Ibland kan det 100 a 150 fot följa marken på en a två fot nära fastän i otaliga krokar med ibland mindre, ibland större hastighet för att så med ens höja sig 6 a 7 fot från marken även nu sväva fram i otaliga bukter för att rätt som det är i ett ögonblick slökna, flera gånger kunde det slökna då

ACC. NR M. 8486:5

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

jag befann mig på endast några alnars avstånd från ljuspunkten.

Jag fick då stå en lång stund innan ögonen åter vant sig vid mörkret, gick jag då på måfå inåt backen igen kunde jag få se ljuset fladdra på nytt på andra ställen än förra gången, så var det till att närlägga sig på nytt sålunda kunde det släckas och tändas på nytt 10 a 12 gånger för natten. De tre nättarna släcktes det cirka klockan 3 på morgonen och fjärde natten omkring halv 4 om morgonen varefter det ej lyste mera. Vad jag med all min möda kunde konstatera var att det var ej alls nog med att följa den samma stråt som första gång på natten och var det blåst, oväder eller kallt så sågs det ej något samt samt började synas först vid 11 tiden på natten. Naturligtvis hyser jag ej tron att det härleder från spöken eller andar utan vi stå härvidlag säkert inför en av naturens företeelser som vänta på sin lösning, men jag säger omigen att inte hade det sin uppkomst av döda djurlämningar, så mycket är säkert. Jag önskade mer än en gång under dessa nättar att jag havt en av de lärde med mig, ibland var det mig så nära att jag nästan

ACC. N:R M. 8486:6.

Landskap: Blekinge   *Upptecknat av:* August Holmberg
Härad: Bräkne   *Adress:* Svängsta.
Socken: Asarum   *Berättat av:*
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kunde ta det med handen för att i nästa ögonblick se det 30
a 40 fot längre bort. Det skulle vara ganska intressant att
bara sett hur kallblodig en lärd man varit inför en dylik egen-
domlighet, jag tror att mer än en uppgivit försöket att taga
reda på det efter endast en natts besvärligheter och dito nerv-
spänning. Jag hade nog gått flera nätter men det var om hösten
och vädret blev kallt och frost och snö och då var det förbi
med andeskådningen. Arrendatorns gumma hade som sagt en kväll
i brådskan tagit genvägen om Pegebacken och i mörkret råkat gå
vilse och fördröjde tills att tiden blev att lyktgubben flad-
rade. Naturligtvis blev hon rädd av bara tusan, det har nog
flera gånger varit alldelers invid henne, ty jag själv erfor
att det var inte folkskyggt. Hemma väntades hon till innemot
midnatt innan de gav sig av att leta efter henne och funno
henne i backen uppskrämde och över sig given, själva sågo de
det irrande lyset så att även de blevo något bleka om nosen
ehuruväl det var både gubben och 3 stycken stora vuxna pojkar.
Kärringen kom emellertid hem, men var och förblev allt framåt
rädd och konstig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8486:7

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En dag skulle gubben till Kristianstad och på hemvägen träffade han Långe-Finnen på Fjälkinge gästgivaregård och fick honom att följa med hem för att bota kärringen. Jag hade med bonden sänt bud till stan efter ett stop brännvin som jag följande dags kväll gick upp efter och då såg jag finnen där samt anade hans ärende där. Nyfiken att om möjligt få reda på hans knep såsom medicinare gjorde jag mig ärende därin varje kväll sälänge finnen vistades där och jag anmodade honom att en natt göra mig sällskap till backen för att träffa spöket då han med sin djupa kunskap om det förborgade och med sina förbindelser med andarne väl lätt nog kunde förmå trollet att upphöra med sin makt över kärringen. Finnen var, i motsats mot vad jag trodde, vidskeplig. Då jag berättade att jag 2 nätter hållit sällskap med spöket förvånade han sig samt avrådde mig på det högsta från att göra detta omigen, ty då blev jag snart likadan som kärringen. ~~Finnekugge~~ När jag så gick kom han efter mig och erbjud sig att läsa en böñ över mig så att jag ej skulle ha ont av det,

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8486:8.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I jag som han uttryckte sig gått i sällskap med spöket på osalighe-
tens väg. Jag var beredd, han tog upp en liten pinne av en flyg-
rönn cirka 6 tum lång och fingerthock, denna skulle jag hålla
i med båda händerna därfter avtog han min mössa lade båda hän-
der på mitt huvud och läste en bönen vari han åkallade jungfru
Maria, Oden, Tor och faen själv. Knappt kunde jag hålla mig för
skratt, därpå fick jag tillsägelse att ej gå på så syndiga upp-
såt flera nätter. Ersättningen på bönen var endast en tribut
på 25 öre, varpå han med en välönskan gick in igen och några
kvällar därfter då det var passande väder gick jag på syndens
vägar efter lyset i Pegebacken igen. Nu är snart 40 år gångna
sedan dess och ännu har intet spöke tagit mig.

Efter några dagars vistelse på platsen gick finnen däri-
från med löfte att snart återkomma, han anskaffade ej några
slags medicin med undantag av en liten trollknuta bestående
av 3 st. tankebönor och cirka 1 matsked sävenbom insytt i en
liten skinnpong. I pungen fästades ett snöre, varefter kärring-
en skulle bära pungen om halsen på bart skinn, det vill säga

ACC. NR M. 8486:9

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

under linnet. Arrendatorns visste ej vad pungen innehöll, men nog tog jag reda på det av Finnen. I allmänhet var han föga medelsam men kunde man med honom så kunde han ibland bli något mera medelsam. Vid jul reste jag hem och återkom ej till orten förrän 3 eller 4 år därefter, jag besökte då arrendatorns samt gjorde strax frågor om kärringens tillstånd och fick då veta att finnen flera gånger under vinterns lopp återkommit dit samt läst sina böner över kärringen med det resultat att fram- på våren hon obehindrat kunnat taga itu med sina sysslor samt ej heller sedan haft anfall av sina griller men blivet av finnen förbjuden att nånsin mera gå igenom Pegebacken och slöt arrendatorn sitt meddelande sålunda: " Det var en hjärtans välsignader snäller man den finnen, han tog inte mer för sitt besvär än födan mens han var här och en och annan gång en tolvskilling. När mor var bliven bra bjöd jag honom 25 riksdaler, men tror du han ville inte ta mer (orig. utan "inte") än 5 och jag måtte nödga honom till att ta de, ja det var som sagt en snäll man, Gud välsigne honom ".

ACC. NR

M. 8486:10.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till trots av det anseende en så vittbekant trollman som Finnen förskaffat sig blev han dock någongång utsatt för drift.

Sålunda hände en gång då några forbönder en kväll rastade å Möllegårdens gästgivaregård bäst som de voro i färd med att av det hembrända orenade och vidriga brännvin där alltid ser verades, kom finnen gående vägen fram och sällade sig till sällskäpet, troligtvis ej för att få en sup, ty fastän han ej var absolutist var han ej heller någon arinkare utan istället ganska måttlig. Jag har sett honom tjogvis gånger i sällskap där han gärna kunnat fått sitt lystmäte tillfredsställt vad brännvin beträffar, men 1 och högst 2 supar sedan förtärde han ej mera. En av forbönderna hade en tjock, fet och vacker häst, så snart han fick syn på finnen sa han: " Det var bra ni kom, jag har köpt detta hästkreatur nyligen med det löftet att det skulle vara i "föl" (det vill säga dräktigt). Vilket är ditt ok, frågte finnen. Der är denna sa bonden och pekade på hästen.

ACC. N:o M.8486 ://.

Landskap: Blekinge *Upptecknat av:* August Holmberg

Härad: Bräkne *Adress:* Svängsta.

Socken: Asarum *Berättat av:*

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Finnen la handen på nacken på hästen och strök sedan med flatnäven längs hela ryggen ända bort till svansen varpå han sa: " Jomen är den i fol och det blir en märrfol utav det". Nå vad kostar det sa bonden, 5 öre till en dosa snus sa finnen. Det skall ni få och ändå en bra sup till på ty det var det värt att få veta att en häst kan bli i fol. (föl ?)

ACC. N:o M. 8486:12.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I Bengtsboda av numera Ringamåla församling var en söndag på 1860 talet några gubbar församlade i en stuga för att efter vanlig plägsed fira dagen med superi och kortspel. På eftermiddagen var deras brännvin slut varöver gubbarne voro litet missmodiga, kom så av en händelse Långe-Finnen därin och för honom beklagade de sig att de voro läns på brännvin så att de kunde inte ens bjuda honom på en sup. Låna mig ett par flaskor då så får jag väl försöka hjälpa er då, sa Finnen. Flaskor framtogs, varpå Finnen tog ett par och gick nerom husen till en större björk där växte. I björken rände han in sin kniv samt höll sedan flaskan under skaftet varpå en jämn stråle silade ner tills båda flaskorna voro fyllda, varpå finnen gick tillbaka upp till stugan där gubbarna med glädjestrålande ansikten välkomnade sin räddare av törstens plåga, själv tog han endast en sup, men förklarade på förfrågan att han frammanat brännvinet från Ysnamåla bränneri. Efter att Finnen var gången sparades han s väg till och från björken i snön, ty det fanns i

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8486:13.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sällskapet de som trodde att finnen havt ett par flaskor gön-
da någonstans så att det var dessa han sade sig ha framskaffat,
men spåren ledde endast mellan stugan och björken fram och åter.

På vad sätt Finnen duperat gubbarna är inte gott att veta, jag
har visserligen hört händelsen omtalas på skilda ställen av
tre olika personer och fast jag visst inte vill ge många ören
för någonderas sanningskärlek bevisade det ändå att det låg
något bakom det hela. Tron på Finnens underbara förmåga att
trolla var emellertid utom allt tvivel stadfästd i ovan-
nämnda ort och omtalades och troddes allmänt i min barndom.

ACC. N:o M. 8486:14

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I södra delen av Jämshögs församling bodde på flera ställen under olika tider från 1850 talet en torpare i dagligt tal kallad Erlands-Anders, gift och hade flera barn. Anders hade även en bror förtunnare till yrket och som ända sedan sin barnedom sällat sig till landstrykarnes skara, levde sin tid tillsammans med en kvinna, en strykerska liksom han själv. Med års- länga mellanrum hälsade han på någon gång hos Anders men för övrigt visste ingen i vilken ända av riket han befann sig. En julafenton med mycket snö och skarp köld, kom han sent på kvällen i sällskap med sin frilla till Anders och ville bli där över hälgen. Såväl Anders själv som hans hustru voro mindre benägna att mottaga ett par smutsiga, lusfulla strykare och ha besvär med nu de stökat med att få det lite jultrevligt till sig själva och sina barn. Det resonerades om saken en stund och strykarna började bli ganska oförskämda, rusiga som de båda voro, slutet blev handgripligheter och Anders foxade ut båda två samt bad dem dra till h - t och aldrig komma igen

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8486 :/5.

Landskap: Blekinge   *Upptecknat av:* August Holmberg
Härad: Bräkne   *Adress:* Svängsta.
Socken: Asarum   *Berättat av:*
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

samt fick av brodern det svar bekräftat med kraftiga eder, att om det inte blev förrän efter döden så skulle han nog varma Anders så han slapp att frysa som vad de om nätterna fingo göra. Åren gongo, brodern hördes aldrig av. Anders strävade och slet med sin jordbit och på lediga stunder sysslade han med grytskedar, klappträ, salttrg m.m. för att skaffa sig extra förtjänst och var medelst flit och sparsamhet kommen i en skuld-fri ställning som vanligt på den tiden hade han huggkubben och sitt arbete i stugan, så en dag han satt och kreta till skedar och hade en hög rå alspånor på golvet började det ryka och bränna i dessa runt om fötterna på honom, färskal alspån är annars nästan omöjligt att få eld på utan mycket torrvärd ibland. Elden släcktes ju av Anders men samma sak upprepades titt och ofta, det kunde börja att brinna i de mest omöjliga saker och på de mest olämpliga ställen, sålunda förekom en gång då hustrun efter slutad middagsmåltid, hon strök ner potatisskalorna i ett kolafat och ämnade bär ut dem i köket, just som hon gick över golvet började det ryka och brinna ibland skalen, besvä-

ACC. NR M8486 :16.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-ligheterna voro stora bland folket, ty då de voro ute i torpet och arbetade måste någon av de större barnen lämnas inne för att vara tillhands att släcka då det någon städes oförmodat börjat brinna. Arbetsförmågan började också bliva nersatt, ty Anders och hustrun fingo turas om att vaka om nättarna och som eldsvådetillbuden fortforo under flera års tid blev ju sådant vakande och påpassande i längden ytterst besvärligt och ansträngande, men trots all vaksamhet och omtanke hjälpte det ej utan en dag en vår brinn inhussen ner för Anders och största delen av bohaget strök med på samma gång. Under sommaren inrättade Anders ett provisoriskt hem i källaren över vilken han lade ett tak och insatte ett litet fönster samt vurnade till en eldstad att laga mat i, han började nu bli fattig, branden inträffade nog förrän brandförsäkring tagit någon vidare fart å landsbygden. Anders hade emellertid ej haft sina hus brandförsäkrade varför han genom branden förorsakades en betydande förlust, hoppet hade dock börjat återkomma ty under sommarens lopp hade ej något nytt eldsvådetillbud förmärkts. Då hösten kom och säden skulle

ACC. NR M. 8486:17.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bärgas blev vädret besvärligt med mycket regn och oväder så att det gällde i högsta grad att passa på om gröden skulle komma in någorlunda torr. En dag voro såväl Anders som hustrun och barn sysselsatta med att bärta in halvtorr havre i lagårn då rätt som det var att Anders går med en börd kände han en skarp sveda i nacken, varför han kastade ifrån sig kärvarne i den tron att det var en orm som kommit att medfölja säden och att denna bitit honom, men upptäckte till sin förskräckelse att det rök och brann i friska tag i de halvtorra sädeskärvarne. Elden släckte han naturligtvis varpå han ropade fram hustrun och visade på de svedda kärvarna yttrade han: " Se du nu har vi eländet här igen, det nyttar ingenting till att arbeta och sträva ty jag ser nog att ödet bestämt att jag skall bli pank och rutinerad vad skall jag bara ta mig till," jämrade han sig jämte mycket annat i samma ton och anda. Kärringen stod ju även bedrövad och handfallen i denna bedrövliga situation men yttrade till slut: " Tag och gack upp till svåger Bengt i Allamåla där brukar alltid Länge-Finnen låna

ACC. NR M. 8486:18.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hus när han kommer på dessa orterna och be Bengt säga åt honom att han kommer hit när han får tala vid honom så kanske att han kan hjälpa oss. Tag de 5 kronor med dig som vi har ifall kanske du få spörja Finnen nånstans så du kan få tala vid honom själv, ty få vi inte på något sätt hjälp så är vi ohjälpligt förlorade. Dagen efter, som var en lördag knallade Anders sig iväg från Boa mark, varest torp var beläget till svänger Bengt i Allamåla dit han ankom något efter skymningen. Inkommens och sedan han hälsat och satt sig på en soffa blev ju tal om varför han var ute och gick så sent på kvällen så långt från sitt hem. Bengt kände väl till Anders brydsamma förhållanden och hade hjälpt honom med lite vad han kunnat efter brandolyckan. Anders omtalade att brandutbrottet börjat på nu igen och att hans ärende var att om möjligt utspörja var han kunde träffa Finnen för att fråga honom om råd. Ja då har du tur sa Bengt ty han kom hit i eftermiddag och ligger ut på logen i natt så i morgon kan du nog få tala vid honom. Är nog bäst jag går ut till honom i kväll sa Anders annars kanske han går

ACC. NR M. 8486:19.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i morgon förrän vi stiga upp. Det behöver du ej vara rädd för svarte Bengt för jag sa till honom då han gick och lade sig att han skulle gå in och få sig lite frukost innan han gav sig iväg i morgon. Morgonen efter strax efter folket var komna i rörelse stegade Finnen in hälsande god morgen och slog sig ner, till Anders sa han därpå, jag förstår att det är mig ni vill tala vid, så säg vad ni vill mig varpå Anders omständigt berättade sina olycksöden och motigheter under de senast förflutna åren och bad finnen om han kunde på något sätt hjälpa honom. Finnen satt tyst försjunken i tankar ganska länge var- efter han frågade vänd till Anders. Kan du påminna dig att du vid något tillfälle gjort någon person någon särskild stor orätt som sedan ej blivit i godt utrett. Nej inte vad jag vet, jag strävar och plitar med mitt torp och min slöjd och är inte ofta ute bland annat folk, långt till grannar har jag så att varken genom kreatur eller annat har jag något att behöva komma i tvist med mina medmänniskor om. Ja sa Finnen våra vanliga dagliga småkväv människor ha sinsemellan är sällan att föran-

ACC. N:o M. 8486:20.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-leder till så bittert hat att de vill på så kännbart sätt hämnas på varandra utan säkert har du någon gång gjort någon stor orätt mot någon. Anders påstod likväld att så ej var fallet vad han kunde minnas så bäst de resonnerade här om sa Bengt till Anders. Hur var det körde du inte ut din bror och hans hora en julafhton för många år sen. Jaså det sa Anders, de var själva skuld där till fulla, oförskämda och lea som de voro det var väl inte mer än rätt, Det skulle blivit en lagom rolig jul om jag låtit de fyllesvinen stannat helgen över. Så må du inte säga sa Finnen, om du vid annat tillfälle slagit armar och ben av honom hade det ej varit så stor synd som nu och på själva julafhton till. Vet du inte att vår Herre bjudit att allt bör vara frid den kvällen, här har du säkert att söka orsaken till dina olyckor, se till att du kan få tag i honom och försonas med honom så skall du få se att du blir nog kvitt eldsplågan. Ja den strykaren lär väl vara omöjligt att träffa sa Anders, han stryker land och rike runt ingen vet varken var han är eller om han är levande eller död så det blir nog omöjligt

ACC. NR M. 8486:2.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES
ARKIV

att kunna ta rätt på honom. Gör i alla fall som jag säger sa Finnen, är det så att han lever hör det dig till att försonas med honom och då är jag utanför och vill ej ha med saken att göra, skulle han ären mot vara död så skall jag se om jag kan ställa saken till rätta och för att få reda härpå får du gå till kyrkoherden i Jämshög och be honom se igenom böckerna de senare åren ty har han dött och blivit begraven någonstans i landet så har(han naturligtvis och blivit begraven och) den präst som gjort detta (har) med all säkerhet därörom gjort anmälhan till Jämshög där han sist varit skriven. Gör detta under veckan så kommer jag mot ditt hem i nästa vecka och då få vi se vad som är att göra. Är han död så tag noga reda på vad kyrkan heter där han blev begraven ty dit måste jag gå för att mana upp honom ur graven och i ditt ställe tala vid honom ty det duger du inte till. Veckan därpå ankom Finnen till Anders hem och blev där delgiven följande. Brodern var för cirka 3 år sen bliven död i Östergötland och därstädes begraven varom anmälhan gjorts till Jämshög. Under veckans lopp var eld en

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8486:22.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gång utbrutit bland en hop färskt kvastris under det Anders var sysselsatt att göra kvastar. Finnen gick en gång runt om husen under det han mumlade vissa böner i ändamål att avvända eldsolyckorna under den närmaste tiden men dagen därpå gav han sig iväg för att till fots anträda den långa vägen till Östergötland och kom eh tillbaka förrän nästkommande vår då han berättade att i Östergötland fanns 2 kyrkor med ungefär lika namn och den första han kom till var ej den rätta så att där fick han stryk av kyrkogrimmen (med kyrkogrimmen menas ett andeväsen som i och med att kyrkogården inviges därstädes tar sin vistelseort för att sedan vaka över gravens helgd och de dödas ro så att den som stör de dödas ro med att antingen mana upp någon begraven person eller lånar människoben för att tillreda antingen kärleksdryck eller för att få tur till kreaturen eller erhålla lätt barnsäng och sedan ej återställer de lånta benen inom utsatt tid eller manar upp någon obehörig blir utsatt för grimmens obevekliga straff. Detta är en tro som jag funnit utbredd ej allenast inom Blekinge utan över hela Sverige så långt

ACC. N:o M. 8486:23.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnemåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

jag vistats.) Som sagt på första kyrkogården fick Finnen stryk, men blev på samma gång upplyst att den han sökte fanns å den andre kyrkogården med samma namn. Nu fick Finnen ytterligare traska några mil innan han kom i tillfälle att kunna träffa Anders döda bror. Förlikningen gick enligt Finnens utsago bra för sig ty alldenstund den döde gått bort med ett hämndgirigt sinne med fullt uppsåt att före eller senare bitterr hämnas på sin bror hade han ej själv fått ro i graven utan irrat fredlös omkring i rymden varför han var lika nöjd med att få ett slut på förhållandet som hans av elden hemsökta bror. Som ett bevis på Finnens blygsamma honorar för dylika tjänster synes därav att för allt det besvär han i denna sak havt ville han ej mottaga mera än 5 kronor, annars var han svanliga arvode 25 öre och gä gällde det bara småsaker fick det endast bli 5 öre till en dosa snus som han själv brukade uttrycka sig. På grund av hans fogliga sätt som aldrig tillät honom att begagna svordomar eller brutala ohyfsade uttryck. Den ingalunda dåliga moral som hans flesta uttryck och svar vittnade om förskaffade

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8486:24

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

honom en viss akning så att ett mål mat och husrum för natten var något som han utan vidare kunde göra räkning på så snart han däröf framställde en begäran. Omständigheter och tur samt kanske också ett visst sätt som han med sin mångåriga mänskokändom tilllägnat sig gjorde att hans förehavande många gånger lyckades bra människor till nytta och honom själv till beröm som till exempel: Arrendatorn och Anders som jag här omnälat hade ingen makt i världen kunnat förmå att rubba tron på Finnens underbara förmågor och då han endast själv havt besviken utan att på minsta sätt inblanda någon annan eller som dylika trollgubbar ställa till förtret för utomstående samt mot ett knappt nämnvärt arvode så hade det verkligen varit synd att förringa gubben ty han var i grund och botten en hedersjål i all synnerhet om man betänker att han var född Finne och hela sitt liv tillhört landstrykarnas klass. Man kan om honom tillämpa Runebergs ord: " Något tålde han skrattas åt, men mera hedras ändå."

Hur gammal var eller blev Finnen, däröf kan varken jag

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8486:25.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 *i Björnamåla, Asarum*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

eller någon annan jag talat med ge besked. Mellan 1835 och 1840 då han först kom traskande här i Blekingebygderna var han säkert cirka 30 år enligt vad de personer upplyst som mindes honom från den tiden och lika lugn, avmätt och bestämd i talet då som på senare tid jag själv lärt känna honom. Omkring 1890 talade jag vid honom ett par gånger och han såg inte mycket äldre ut då än när jag lärde känna honom omkring 1870. Men 1916 läste jag i en tidning att i Västmanland då avlidit en drivarfinne som vandrat vida omkring i Sveriges bygder och som till slut var bliven så minnesslös att han ej råkade mellan stället som lågo rätt nära varandra och vid vägar som han ofta vandrat, hans (antagligen utglömd "namn") skulle varit Lång. Den person jag här omtalat hette också Lång men på grund av hans ovanliga kropps längd sade man aldrig finnen Lång utan alltid Långe Finnen och under detta namn har han varit bekant varhälst jag kommit inom Blekinge, Skåne, Småland och Halland samt även vid Tidaholm i Västergötland samt Huskvarna vid Jönköping kunde de på mina frågor omtala Långe Finnen. Men till Öland har han nog ej utsträckt sina färder ty där kunde jag ej få korn

ACC. NR M. 8486:26.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på att någon visste något om honom. Var det emellertid han som avled 1916 så skulle han varit omkring 110 år och således nog Sveriges äldste innevånare. Då jag talade vid honom 1890 frågade jag honom hur gammal han var och han svarade ordagrant så här: " Jag har sett barn födas, uppväxa och bäras till grav- en samt andra uppväxa efter dem som nu också är gamla så jag är äldre än vad folk tror och äldre än jag själv har reda på." Han brukade gå klädd i hatt, lång rock, mörka byxor och grova klumpiga skor med många spikar i sulorna och om han inte var just så ren och putsad var han aldrig heller trasig och ovanligt nog för en drivare var han aldrig lusfull. Vile i frid gamle hederlige landsstrykare du var visserligen behäftad med många av gångna tiders fel, men man kunde heller inte räkna honom bland samhällets drägg ty av den folkklass han tillhörde stod han obestridligen högst i toppen.

ACC. NR M. 8486 : 27.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Som ett motstycke på Finnens sätt att reda ut onaturliga saker vill jag här nedan anföra följande:

I Holje mark på S. Håkanssons ägor bodde för några tiotal år sedan en torpare med familj. Han befann sig i goda omständigheter och ägde två kor, så en sommar hade båda korna kalvat ungefär samtidigt omkring midsommar varför det fanns gott om mjölk i huset. En dag något härefter skulle torpargumma göra ost och då behövde hon ju all sin mjölk den dagen härtill. Samma morgon kom en annan av nabokvinsen dit, kallad Säva - Sissan och ville köpa en flaska mjölk. Det kan jag inte lämna någon i dag sa torpargumman ty som du ser skall jag göra ost, men kom hit i morgon så skall du få om du vill ha en halv spann ty nu har jag gott om att mjölka. Jasså har du det sa Sissa så kan det väl bli mindre, varpå hon gick i vredesmod och slog dörren i ganska häftigt torparegumman skratta och ropte efter henne: " hade du havt näsan emellan så hade du väl inte slagit i så hårt." Några dagar härefter började mjölken från torparens kor att få en egendomlig lukt och vidrig smak

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8486:28.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så att den var omöjlig att använda till mat inte ens grisen förtärde den och sålunda beredde ju detta förhållande torparen en stor förlust det höll på ett par månader utan uppehåll. Så en kväll kom en främmande kvinna in till torparens och ville låna hus. Då detta bejakats och hon suttit litet frågade hon om torparmora kunde sälja henne en skål mjölk. Ja sa torparemor mjölk kan ni få så mycket ni vill ha för intet men den är sådan att varken ni eller jag kan förtära den varpå hon berättade hur motigt det var för henne med deras mjölk och kor. Ja men ge mig lite i alla fall sa kvinnan och ge mig en panna att koka den i ty då det är på det viset vill jag ej förtära den utan att koka upp den först. Ja sa torparemor jag har själv försökt att koka den men den skär sig och får en så vidrig lukt och smak att den blir alldeles oätlig. Jag försöker väl i alla fall sa kvinnan, hon fick mjölk och panna, kokte upp pannan full så att de fingo till kvällsmat allihop och den befanns fri från både obehaglig lukt och smak. Det var märkvärdigt sa torparefrun, jag har inte kunnat ha den ringaste

8486:29.

ACC. N:o M.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

nytta av all min mjölk under nära två månaders tid. Jaså sa kvinnan, men vill ni ge mig 5 kronor så skall jag hjälpa er så att mjölken blir duglig igen. Ja du får göra som du vill mor sa torparen till gumman sin jag har visserligen 5 kronor och det är också allt vad jag har och dem skulle jag gärna använt till en annan sak. Ja sa mor får jag mjölken riktig igen så skall jag snart sälja smör så att du får pengarna igen och hade inte kvinnan kunnat mera än jag så hade hon inte fått mjölken sådan i kväll att vi kunnat förtära den. Hur många gånger har jag inte försökt på allt sätt utan att lyckas, slutet blev att gumman letade fram 5 kronor och från och med dagen därpå var och förblev mjölken god och användbar men innan kvinnan gick om morgonen tog hon ett glas vatten satte det på bordet och bad torparfolket titta dit så fick de se vem som vållat obehaget för dem. De gjorde så och påstodo båda två att de i vattenglaset sågo Säva-Sissan lika tydligt som de sett hennes fotografi. Som ett slags förklaring härtill kan jag säga att det är nog inte omöjligt att något finns att ge kor

ACC. N:o M. 8486:30.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så att mjölken får en vidrig både lukt och smak. Vi ha ju erfarenhet av att höstetiden då korna utfodras med rovblast, kan både mjölk och smör erhålla en rätt så stark bismak. Jag vet dessutom att många personer i min barndom köpte såkallad Bunderot på apoteket och därav behövdes ej mer än en mycket liten bit till varje ko för att de under 2 till 3 dagar lämnade en god portion blod i mjölken så att den därför blev ouglig men detta förutsätter att den som så ville göra måste komma åt att ge kon in av rotens och troligtvis måste de känna till något att blanda upp bunderoten med så att djuren kan förmås att förtära det men vad som härtill användes har jag ej kunnat fiska ut dessutom verkar medlet ej längre än 2 högst 3 dagar åt gången men naturligtvis kunde en illasinnad piga som ville bereda sitt husbondfolk obehag lätt nog komma åt att ge kreaturen in härav hur länge som hälst. Det var också mycket billigt på apoteket. Jag vet det ty när jag var liten och gick till stan och sålde bär om sommaren hade jag bud åt en piga efter sådant flera gånger till dess jag kom underfund med vad hon skulle ha det till sedan aktade jag mig nog för att ut-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8486:31.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860; Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- rätta flera ärenden åt henne. Jag har även sport att sedan hon blev gift och själv fått kreatur att pyssla om för egen räkning, här hon havt mycken motigheter med dem så att det ser ut som om sådant ofog bittert kommer igen. Jag har några gånger under mina strövtåg sett och talat med henne under senare år men det går likväl en kall kåre över ryggen på mig varje gång jag ser den och det är mig omöjligt att känna annat än avsky för henne fastän hon då jag var liten var både vänlig och godhjärtad mot mig.

ACC. N:o M. 8486:32.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

För att visa hur olika mäniskor kan fatta sin plikt gentemot djuren vill jag omtala följande:

En söndagsmorgon kom jag under mina strövtåg uppåt skogsbygden, fram till en odling där för sommaren vuxit havre, nu var den skördad och uppsatt i halvtravar. En tjädertupp och 2 tjäderhönor gingo bland kylarne och plockade spillhavre.

Rätt som det var såg jag ägaren till jorden, bonden Olof Johnson komma krypande vid motsatta gärdesgården med bössan i handen, tydlig i avsikt att smyga sig fram så långt att han kom i skotthåll för fåglarna. Jag trodde knappt mina ögon, ty såväl far som farbror tillika med andra gamla skyttar såsom Johan Tran, Sven Bengtsson i Färslycke, med flera som jag jagat tillsammans med, betraktade sådant krypskytte som ett nidingsdåd, men Olof kröp allt närmare och till sist när han var kommen nära nog lagade han bössan i ordning. Jag högg fatt i en gärdesgårdsstör och skakade till ett häftigt tag så att fåglarna blevo skrämda och flögo sin kos, så lade jag händen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8486:33.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på gärdsgårn och hoppade över, gick fram till Olof och sa:
" Brukar du skjuta tjädrar på detta sätt ", jamen jag sköt
en i förra veckan som jag sålde i Karlshamn i lördags och
fick 3 riksdaler för, hade du inte skrämt dem så skulle jag
havt en nu också. Jag skall säga dig något Olof, låt bli det
där, detta är visserligen dina ägor men det gör detsamma träf-
far jag dig fler gånger i färd med att skjuta tjädrar på åkrar-
na så slår jag sönder bössan för dig och själv skall du få smaka
piporna tills både de och ryggen på dig bli krokiga. Bond-
stackarn blev rädd, han kände mig sedan barndomen och visste
att om han morrade upp sig aldrig så litet fick han stryk.
Han lommade hemåt, men inte för att han slutade upp med sådan
jakt inte, jag har under årens lopp sport att han då och då
om höstarne kommer till Karlshamn med någon tjäder som han
säkert bringat om livet på omtalda förrädiska sätt, ett oär-
ligt, falskt och fördömligt förfaringssätt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8486:34.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Annorlunda förhåller sig nuvarande bonden Karl Bengtsson i Gungvalla. Jag har under årens lopp arbetat åt honom ibland med åtskilliga husreparationer och en kväll vi efter slutat dagsarbete sutto på gårdsplanen och pratade om nytt och gammalt varsnade jag en uggla som kom farande ut ur den ena skorstenen på boningshuset och flög ner bland de gamla ekarna som växer runt om husen. Då jag nu omnämnde att jag tyckte bestämt att ugglan kom ut ur skorstenen sa han, där har hon bott i många år. Ja men hur sjutton kan hon vara där, ni eldar väl i kakelungnarna någongång. Inte i den som tillhör det röret där ugglan har sitt bo, ty så snart jag förstod att en uggla tagit bostad i skorstenen gick jag upp på taket och såg efter i vilket rör boet var och sedan gick jag på vinden och mejslade ut några tegelstenar längre ner än boet var samt murade sedan igen röret så att nu kan ingen elda där ty där finns intet drag. Ugglan är bättre råttfångare än någon katt och då hon anförtrott sig åt mig är det väl inte mer än rätt att jag tar hennes parti

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8486:35

Landskap: Blekinge..... Upptecknat av: August Holmberg.....
Härad: Bräkne..... Adress: Svångsta.....
Socken: Asarum..... Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och ger henne den fristad hon begär. Några år senare satte han
in ny kakelugn i andra ändan av rummet för att det skulle kun-
nas eldas varmt i rummet under vintrarne, således ekonomiskt
räknat cirka 130 kronors utgifter för att beskydda en uggla.
När en naturvän får höra sådant gör det hjärtat gott ty sådant
kan man kalla djurvård. Tyvärr finns inte många sådana personer
som Karl Bengtsson en kärnkarl i allt. Heder åt sådana.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8486:36.

Landskap: Blekinge,

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppför Mieån.

Å Sternö udde nära Karlshamn cirka 8 eller 10 minuters väg väster om Helenebergs varv på backkrönet finnes ett ofantligt stenkummel innehållande hundratals lass större och mindre stenknutor hopkastade i en hög utan någon plan som det tyckes. Ännu i våras (1925) var den i sitt gamla skick men i mån som stenavvaerkningen i de omkringliggande bergen närmar sig försinner nog kumlet. Jag är icke säker på om kumlet ligger på Fernströms ägor, i så fall kan det ju hända att fru Fernström av kulturhänsyn fredar det. Kumlet kallas i dagligt tal Stora Rör. Invid landsvägen norr ut från Karlshamn nägot norr om Janneberg på östra sidan av vägen har legat en rätt stor jordhög uti åkern, kallad Asahögen, och den omtalas av Per Jonsson då han för omkring 20 år sen utgav sin redogörelse för fornminnen i Blekinge. Den synes ej till järnvägen men på landsvägen är det ej mer än 50 a 60 meter till den. Den har från min barndom varit beväxt med tämligen stora ekar som utgjort en

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8486:37.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 *i Björnamåla, Åsarum*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vacker prydnad på den branta kullen. Träden höggs ner för ett par år sedan och i fjol (1924) en gång jag passerade vägen förbi där till fots, så voro arbetare i färd med att gräva bort kullen, omkring hälften var då borttransporterad. Jag hade på morgonen inte tid att stanna där men om eftermiddagen uraktlät jag att resa på tåget utan gick även då vägen för att få närmare titta på platsen. Den visade verkligen ett utseende som om den ditflyttats av människor. I all jordmån det må vara sand, lera eller jätter som naturen bildat brukar man kunna rätt väl urskilja de olika lager som periodvis bildats över varandra men här syntes ej sådana lager fastän skärningen av kullen gick lodrätt ner och var betydligt djup. Innehållet bestod av grovt grus eller rättare jättejord med en massa kulersten ibland. Om man föreställer sig att man kunnat samla ihop hela högen i en korg och därpå stjälpt detsamma överända så att sten och jord huller om buller ramlat i en hög, så såg det ut. Jag frågade arbetarne om de hittat några människoben, någon metall eller stenföremål i högen och fick följande svar:

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M.

8486 : 38.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Vem fan tror du kunnat krypa in i den stora högen och lägga sig att dö vi ha kört hän tusentals lass och ändå inte tagit bort mera än hälften." Jag väntade mig ingen förståelse och begrep att utan de hittade ett föremål så stort som ett hölless så granskade de inte nånting varför det var lönlöst att göra några frågor. Jag granskade både bottnen och sidan där det var grävut men kunde ej upptäcka något fynd. Nu lär nog hela kullen vara borta och vi äro ett minnesmärke fattigare. Ett 30 tal meter från kullen stod en liten fyrkantig byggnad med spetsigt tak och ett torn kallat Sämjan. För ett par år sen byggdes den om. För många år sen vistades skalden Wadman en sommar i Asarum och då bodde han i denna lilla byggnad.

Vi fortsätter väl denna gång mieåns dalgång uppåt. Ungefär mitt för Asarums kyrka på Torarps ägor finnes en hällkista uti en åker tätt vid vägen, som från Mörrumsvägen går upp genom Torarps by. För ett 20 tals år sen byggde jag ett par hus i Vekerum och om lördagarna när jag gick hem kom jag denna vägen och hade gått här hela sommaren utan att upptäcka något så

ACC. N:o M. 8486:39

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

länge rågen växte på åkern. När så rågen skördats och utsikten blev fri, observerade jag några regelbundet ställda stenplattor ner på åkern, jag gick dit och fann en hällkista precis likadan som de man kan få se i Västergötland fastän icke av så imponerande storlek jag tror icke den håller mer än $1\frac{1}{2}$ meter i längd och 80 eller 90 cm i bredd invändigt. Södra och norra ändstenarna stodo rätt upp likaså den ena sidostenen men den andra sidan var till hälften fallen inåt över marken höjde den sig c:a 50 eller 60 cm., men hur djupt det var till bottnen kan jag ej säga ty där låg fullt med små kullerstenar. Om hela kistan en gång varit överhöjd med småsten vet jag ej, kanske de som fanns där nu voro upptagna ur åkern och kastade ner. Bonden kunde ej heller ge mig någon upplysning det hade varit sådant i hans tid sade han. Jag har sedan ej kommit vägen fram här så att jag kan säga om allting befinner sig i samma skick ännu. Ifall att den detta gör borde den fridlyses ty minnesmärken av detta slag äro sällsynta här i Blekinge.

Fortsätter vi landsvägen norrut mot Hokadal kommer vi

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M.8486:40.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 *i* Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

snart till övre ändan av Torstarp efter att ha passerat ett par små sjöar på höger hand gör vägen en skarp krökning åt vänster och man varsnar en söndersplittrad ofantlig klippa på högra sidan kallad "Munka-Hallar". En del av klippan har störtat över ända och står precis intill vägkanten från vilken den reser sig ganska högt i c:a 50 graders lutning. De bakre klipporna äro klyvda uppifrån och ner och reser sig säkert 60 fot eller mera över vägens nivå. På högsta toppen växte i min barndom björk som fortlivet till för några år, sen blev hettan för stark en torr sommar och den vißnade bort. Om Munka Hallar berätta de gamla gubbarna följande historia:

Före järnvägarnas tillkomst var det vanligt att handlarna i Växjö försägo sig med handelsvaror från Karlshamn som medelst hästskjuts transporterades den långa vägen upp till Växjö så att när smålänningarna havt skogsprodukter med sig ner till Karlshamn och avlämnat dessa togo de alltid handelsvaror med sig tillbaka till Växjö. Ett evinnerligt slit och släp för de arma hästarna som det ofta vid gästgivaregårdarna här i Ble-

ACC. N:o M8486 : 41.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-kinge (där det då fanns brännvin att tillgå) brukar bli slags-mål med ortsbefolkningen brukar körarna sälla sig till varandra så att de komma 5 a. 6 ja ända till 10 st i sällskap. Jag har ofta i min barndom sett sådana kárvaner passera både Mölle-gårdens - Hokadal - och Backaryds gästgivaregårdar, och även så liten jag var deltagit med liv och lust då det blev kala-balik. (Slåss med smälänningarna betraktas som ett av våra bästa nöjen.) Så en kväll en sådan föra kom knekande vägen fram förbi Munka-Hallar varsnade en av körarna en person som ställt sig högt uppe på en avsats av klippan försedd med ett metspö vilket han upphörligt slängde omkring sig under det han yttrade: " Nappar det inte här, så nappar det väl där ." Körarna samlades i en klunga på vägen och betraktade den underlige figuren som ställt sig att meta på en hög klippa, långa vägar från något vatten, hästarna med lasset gingo enligt gammal vana vägen fram och voro för längesen ur sikte ty strax framför Hallarnas kröker vägen igen skerpt av mot norr och där fanns på den tiden icke några hus utan istället skog båda sidor om vägen, körarna trött-

ACC. NR M. 8486:42.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- nade slutligen på att betrakta den här metarn utan knallade sig iväg till dess de hunno sina hästar. Framkomna till Hokadal skulle det rastas hästarna skulle fodras och själva skulle de ha lite både vått och torrt inombords, när de började undersöka sina lass för att få reda på sina matsäckar förstodo de andemeningen med metarns yttrande: " Nappar det inte här, så nappar det väl där". Gynnaren hade haft sällskap som under det han med sitt fåniga metande narrat dem till att stanna och glo på honom, rannsakat lassen från vilka flera säckar varor och ett par av deras brännvinsflaskor försvunnit och de fingo heller aldrig reda på vart varorna tagit vägen. Ett stycke längre norrut går en väg till höger fram till Södra Hoka gård. Vid vägskälet fanns för järngrindar upphängda i stora nergrävda stenar, grindarna kallades " Ryssaleet " men av vad orsak det fått detta namn har ingen kunnat förklara. Ännu något nordligare står en gammal 1/4 milpåle av järn i ett uppmurat stenfundament och tätt därintill var en pestbacke i vilken under kolerafarsoten 1834 tvenne personer blivit begravna. I min barndom fanns två

ACC. NR M. 8486:43.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

låga grästenar som visade platsen. Nu är området odlat och ste-
narna borta. Ännu en liten bit längre mot norr och vägen går
på en lång utfyllnad över en vik av Brogölen och strax därpå
medelst en gammal solid stenbro över Mieån, som här bred och
vacker kommer från den några meter väster belägna Björksjön
för att strax nedan utmynta i Brogölen. Vänder man blicken
från bron söderut har man här en vacker utsikt över sjön med
dess vassbeprydda vikar och leende stränder, beskyggade av flera
slags lövträd bort till den vid södra ändan både vackra och
vackert belägna Södra Hoka gården. Denna är en gammal gård
som hitintills lyckligtvis blivit bevarad från att vandaliseras
av nutidens byggnadsstil ett konglomerat av spetsar, tinnar,
torn och onödiga påhäng både å tak och väggar. Det kan synas
näsvist och påflyget att döma så här strängt men jag är gammal
fackman och vill utan skryt göra anspråk på att förstå något
i vad som är tilltalande eller missprydande i byggnadsväg .
Strax andra sidan om ovannämnda bro går vägen uppför en liten
brant och på höger sida reser sig ett väldigt stenblock högt

ACC. N:o M. 8486:44

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som ett ordinärt hus och 40 eller 50 meter i omkrets mitt emot
på andra sidan om vägen ligger en ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ liten
stuga bebodd i min barndom av en gammal gumma som hade mycket
att berätta om pysslingarne eller tomtarne som hade sitt till-
håll i och under den stora stenen, ibland hade de illuminerat
med många ljus och höll kalas med många rätter mat och sa hon,
du må tro de är inte fattiga ty både tallrikar, knivar och ske-
dar är av bara silver, jag kan se det igenom fönstret, det blän-
ker så det skär i ögonen. Gör de er icke förtret någon gång?

Nämen de är skickliga. (vänliga) De vet jag hatar dem inte så
de bryr sig inte om mig och du må tro de kan fiska med, jag har
sett dem komma draans (släpande) med gäddor från Brogölet så
långa som så, därmed mätte hon ut en längd på 4 a 5 fot. Hur
stora är de, är de så långa som jag? Nänämen di är inte större
än min katt och ibland leker de med varandra, springer runt
omkring stenen och grinar (skrattar) och har så roligt så du
kan allri tro att. Jag hade ogement roligt åt gummans histo-
ria fastän jag naturligtvis måste hålla mig allvarsam och låtsa

ACC. NR M. 8486:45.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

tro på alltihop ty annars hade hon inte berättat något för mig. Gumman dog medan jag var helt ung och tomtarna följe troligtvis med henne ty det folk som nu bor i stugan ser icke till dem.

En halv fjärdingsväg längre upp kallat Lurorna bebyggt med många småhus, en bondgård, skolhus o.s.v. går en väg åt öster mot Elsebråne och en väg till vänster ner i dalgången där flera av Per Nils Hoka gårdar äro belägna. Dalgången här är en av de vackraste längs Mieån och en tur i båt från Björksjön uppå strömmen till Höökadahl är väl värd mödan. Låt oss i tankarna göra färden och jag skall försöka ge en bild av vad vi här kan få se.

Antag att vi börjar färden från södra änden av sjön här till vänster en hög backe med några gamla ekar och en och annan al och björk längst nere vid stranden, sedan mörk furuskog, högre och storvuxnare ju längre upp åt backen man skådar och fortsätter till ungefär mitt på sjön, där har en Karlshamnsbo de sista åren byggt upp en stor ståtlig byggnad och strax ovanför den ligger en gammal liten bondgård omgiven av åkrar

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8486:46.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

som genom flit och god brukning tvingas att ge gröda fastän de äro belägna på en gammal ås med mycken mager och sandig jordmån. På högra sidan åter ha vi en lång i sjön utskjutande udde. Längst ut bevuxen med ek, längre in äro åkrar som sträcka sig ner till landsvägen. Norrut är ett otal större och mindre stenar som vandrat ett gott stycke ut i sjön precis som om de varit intagna av en obetvinglig lust att nyfiket se sig om i det fria. Längst ut är en större klippa i vars remmor ett par knotiga tallar fått rotfäste där de kämpa en förtvivlad kamp för livet mot stormar och brist på näring. I en vik bakom denna lilla skärgård söker ån sig utlopp, besvärligt nog ty en stor klippa har lagt sig i själva utloppet och tvingar ån att makalösig så mycket den kan för att slippa fram. Norr om ån på östra sidan vidtager höga steniga och magra ljungbackar bevuxna med klen björkskog, dessa fortsätter långs åt hela sjön bakom den glesa björkskogen skymtar man här och där en rödfärgad stuga. Alltmera närmar vi oss den norra ändan, men vad är det väl som ligger utbrett över hela norra ändan

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:o M. 8486:47

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

av sjön som ett täcke, färgen är grå, ytan jämn som en bordskiva, inte ett grönt vass, ingen buske eller den ringaste växtlighet förmärkes, i kanterna synes ej heller någon tillstymmelse till näckrosor allt är dött men en och annan kråka synes spatsera på ytan. Komma fram kan båten icke ta sig fram utan måste göra en lång sväng åt höger för att komma i själva strömfåran, där har vattnet mäktat göra så pass ränna att båten nätt och jämt kan komma fram och nu se vi vad det är. Sågspån i tusentals lass som vräkts i sjön från Hoka gårds sågverk och som med strömmenflutit hit och lagrat sig i sjön på tunnländsvisyta för all framtid omöjliggörande all växtlighet där de lagrat sig. Nu äro vi i åmynningen där strax till vänster finnes en liten båtbrygga vid vilken ett par ekor äro uppdragna, några sömniga abborrar stå och lurar i lä av ekarne och en och annan gädda blir skrämd av båtens framfart och kilar undan ett stycke för att snart upprepa samma manöver. Nu svänger ån med en skarp krökning åt höger ett par hundra meter varefter den igen böjer av mot norr i kröken är vattnet ganska djupt, vid stranden växer några vidlyftiga och täta videbuskar här ha vi fri

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8486:48.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år: 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

utsikt, låta båten stanna och se oss omkring. Båda sidor om ån äro tämligen vida fält, på sina ställen äro sänker där vatten synes även under högsommaren men för det mesta ligger maderna 30 a 40 cm högre än vattenståndet i ån, ännu något högre äro själva åkanterna, beroende på att sågspån här kastats upp av strömmen. Växtligheten är också här sämre ty sågspån är ett förgift för gräsväxten annars stå maderna frodiga om sommaren och avkasta bra med hö. Betet om hösten är av mindre värde ty kreaturen må illa av att vistas om nätterna på dessa dimmiga sanka ängar. På västra sidan ligger på en lång sträcka från sjön upp mot norr en sakta sluttande äng som börjar vid maden och fortsätter ett stycke upp där marken blir mera jämn och här vidtager stora åkrar. Ängen är fri från all underskog och buskkratt och nästan stenfri men prydes överallt med tämligen stora mellanrum av medelstora yviga och vackra ekar där det varken saknas sångfåglar eller fågelmusik. På högra sidan äro backarna branta och magrare, bevuxna med al, björk och vide nervid madkanten högre upp med ek, ask, rönn, avenbok och en

ACC. N:o M. 8486:49.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

massa hassel. Själva maderna äro nästan buskfria utom vid åkanten där vide och pilbuskar finnas. Vi fortsätter färden och om en stund äro vi framme vid bron en gammal, ruskig träbro vilande på uppmurade stenpelare, dessa se ruskiga och fallfärdiga ut och det är med tvekan man ger sig igenom nu ser vi att den magre backen vi havyt till höger är en moränvall och på denna har vägen från de nu strax intill vänster om oss liggande gärda och upp till landsvägen vid Lurorna dragits fram, strax norr om bron glider båten över ett par gamla stockar liggande i bottnen på ån, ser vi oss om på strandkanterna förstå vi att här här vägen förr gått fram och stockarna äro lämningar efter den bro som då funnits här. Nu ha vi backen på högra sidan alldeles inpå oss ganska brant och stenig men med rik växtlighet mäst ek. På vänster sida åter ha vi åkrar ängsbitar och ekdungar i ständig omväxling, snart ha vi en bro till att passera, en liten träbro, som dock ej ser så riskabel ut som den första men det är lågt till taket, vi få böja ryggarna och lyfta på våra hattar för att komma igenom. Men vad är det för buller vi hör högt över våra huvuden på backen vi nyss passerat

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8486 : 50.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år: 1860 *i:* Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till höger om oss. Där går landsvägen fram och på den kommer en bil från Karlshamn i susande fart fram i krökarna, han anar nog icke att om han råkar köra över den låga stenmuren vid vägen måste han göra tjogtals kullerbyttor så rakt ner, varpå han hamnade i ån. Strax efter att vi passerat sista bron sluttar backen till höger och en tämligen stor mad vidtager som sträcker sig långt åt höger, en mad med frodig växtlighet översållad med ängsblommor i alla färger. Nu passerar vi ett par fiskstänger men öppningarna äro så stora att vi kanträna oss igenom annars få vi ta loss några ytlappar, fram skall vi. Till vänster ha vi fortfarande åkrar som här gå nästan ner till ån vars strand nu på denna sida höjt sig betydligt, om en stund äro vi framme vid ett ställe där vattnet forsar något beroende på att bottnen här en ovanlig hårdhet så att vattnet icke förmått gräva ut den så bra som de lösare jordlagren nedanför, vi ser en hög ljungbecke med mager växtlighet rakt fram till höger det är en stor moränvall och själva ändan av den är det som vattnet forsar fram över, moränen fortsätter

ACC. N:o M.8486 : 57.

Landskap: Blekinge *Upptecknat av:* August Holmberg
Härad: Bräkne *Adress:* Svängsta.
Socken: Asarum *Berättat av:*
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till vänster rakt vinkelrätt från ån, åkrarna denna sida tar nu slut och ersättes av ekskog och kratt som växer längsåt moränen. En man stiger ur och drar båten ett tjogtal meter uppför. Större fall är här icke och sedan kan vi åter begagna årorna ända fram till Hokadahl, hela vägen ha vi den stora moränbacken till höger och till vänster kommer först en stor bæk sorlande och brusande störtande utför branten i ån där på vidtager en stenig oländig backe översållad med lövskog av alla möjliga slag den går ända fram till Hokabro strax vi kommit igenom bron svänger ån skarpt till höger några årtag till och vi äro i Hokadahl. Hela vägen är c:a $1\frac{1}{2}$ fjärdingsväg och den som har sinne för naturen och gjort den färden är jag säker på längtar efter att göra den omigen. (Den bör göras efter midsommar när vattnet minskats ty i högvatten är det svårt att manövrera fram båten. Vill man fiska så är här gott om fisk.)